

Gramatica japoneză

scurtă prezentare

Articolul

În limba japoneză nu există nici un fel de articol., astfel că *hon* 本 poate să însemne : *cartea, o carte, cărțile sau niște cărți.*

Substantivul

În limba japoneză nu există nici gen nici plural. Există totuși niște sufixe care se adaugă pentru a indica pluralul ființelor umane: *-tachi, -ra, -gata*(onorific)

Flexiunea substantivelor și a pronumelor se realizează cu ajutorul unor particule : *wa, ga, wo ni, he* și *wo.*

Nominativ	<i>wa</i> は, <i>ga</i> が
Genitiv	<i>no</i> の
Dativ	<i>ni</i> に
Acuzativ	<i>wo</i> を, <i>he</i> へ

Nominativul se formează cu ajutorul a două particule: *wa* și *ga*. Diferența este următoarea:

Wa concentrează atenția pe *predicată*.

Ga atrage atenția asupra *subiectului*

Pronumele

Pronumele personale

Eu *watashi*
Tu *anata*
El *kare*
Ea *kanojo*

Noi *watashitachi*
Voi *anatatachi*
Ei *karera*
Ei *kanojora*

Pronumele posesive

Pronumele posesive se formează din pronumele personal urmat de particula **no** の

Pronumele demonstrative, adjectivul demonstrativ și adverbul de loc

Pronumele demonstrativ

kore これ	acesta, aceasta, aceștia, acestea (lângă vorbitor)
sore それ	acela, aceea, aici, acele (lângă interlocutor)
are あれ	acela, aceea, aici, acele (departe de ambii interlocutori)
dore どれ	care ?

Adjectivul demonstrativ

kono この	acest, această (lângă vorbitor)
sono その	acel, aceea, aici, acele (lângă interlocutor)
ano あの	acela, aceea, aici, acele (departe de ambii interlocutori)
dono どの	care ?

Notă : Pronumele și adjectivul demonstrative nu-și schimbă forma în limba japoneză nefiind necesară precizarea genului sau a pluralului.

Adverbul de loc

koko ここ	Aici
soko そこ	Acolo
asoko あそこ	acolo(departe)
doko どこ	unde ?

kochira こちら	Încoace
sochira そちら	Încolo
Achira あちら	acolo(departe)
dochira どちら	încotro ?

Modul adjectival și adverbial

konna(ni)こんな(に)	astfel de, asemenea
sonna (ni)そんな(に)	astfel de, asemenea
anna ni あんな(に)	astfel de, asemenea
donna ni そんな(に)	ce fel ?

Adjectivul

Majoritatea adjectivelor calificative au terminația -i precedată de o vocală și sunt denumite *adjective adevărate*

omoshiroi 面白い interesant
utsukushii 美しい frumos
akai 赤い roșu

Alte adjective sunt formate din substantive la care se adaugă particula **na** sau **no**
shiwase 幸せ fericit shiawase na 幸せな fericit
seiketsu 清潔 curățenie seiketsu na 清潔な curat
oya 親 părinte oya no 親の părintesc
nihon 日本 Japonia nihon no 日本の japonez

Adjectivele adevărate sunt urmate în general de verbul a fi **desu** formând un predicat nominal, fapt pentru care este perceput ca verb și conjugat ca atare.

Timpul prezent

Afirmativ

Akai desu 赤いです - este roșu omoshiroi desu 面白いです - este interesant

Negativ

Akaku dewa arimasen 赤くはありません omoshiroku dewa arimasen 面白くはありません

Timpul trecut

Afirmativ

Akakatta desu 赤かったです omoshirokatta desu 面白かったです

Negativ

Akaku nakatta 赤くなかった omoshiroku nakatta 面白くなかった

Gradele de comparație

Pozitiv

Kono hana wa kirei desu この花は綺麗です Floarea aceasta este frumoasă

Comparativ

Comparativ de egalitate

Sono hana wa onajiku kirei desu Floarea aceea este la fel de frumoasă
その花は同じく綺麗です

Comparativ de superioritate

Ano hana wa motto kirei desu Floarea aceea este mai frumoasă
あの花はもっと綺麗です

Comparativ de inferioritate

Ano hana no hō ga kirei desu
あの花のほうが綺麗です

Nihongo wa rŭmaniago yori mo muzukashii desu.

Limba japoneză este mai grea decât limba română

日本語はルーマニア語よりも難しいです

Comparativ de inferioritate propriu-zis nu există deoarece japonezul preferă să spună mai mic decât mai puțin mare.

Superlativ

Superlativul relativ

Ichiban takai yama (ichiban – numărul unu, primul) cel mai înalt munte

Mottomo nagai michi cel mai lung drum

Superlativul absolut

Taihen takai foarte scump

Sugoi kirei foarte frumos

Notă: atât taihen cât și sugoi folosite singure au sens negativ fiind traduse prin groaznic, teribil.

Numeralul

Pentru numerales de la unu la zece există două serii, una de origine japoneză și una de origine chineză:

Seria japoneză

hitotsu	一つ	1	一
futatsu	二つ	2	二
mittsu	三つ	3	三
yottsu	四つ	4	四

Seria chineză

ichi
ni
san
shi, yo, yon

itsutsu	五つ	5	五	go
muttsu	六つ	6	六	roku
nanatsu	七つ	7	七	shichi, nana
yattsu	八つ	8	八	hachi
kokonotsu	九つ	9	九	ku, kyū
tō	十	10	十	jū

După zece se folosește o singură serie de numere derivate din cele de origine chineză. În calcule se utilizează cifrele arabe care se citesc conform seriei de derivate din limba chineză.

Cele patru operații aritmetice kagenjōjo 加減乗除

Adunare kahō 加法, tashizan 足し算

2 + 3 = 5 二足す三は五(ni tasu san wa go)

Scădere genpō 減法, hikizan 引き算

7 - 1 = 6 七引く一は六(shichi hiku ichi wa roku)

Înmulțire jōhō 乘法, kakezan 掛け算

2 x 4 = 8 二掛ける四は八(ni kakeru yon wa hachi)

Împărțire jōhō 除法, warizan 割り算

9 : 3 = 3 九割る三は三(kyū waru san wa san)

La numărare japonezii folosesc pe lângă numerele de origine chineză și o serie de **clasificatori**. Trebuie precizat că acești clasificatori nu sunt folosiți cu numerele de origine japoneză.

nin 人 pentru persoane

hiki 匹 pentru numărarea animalelor mici cu excepția păsărilor

tō 頭 pentru animale mari, balene, cai, vite etc.

wa 羽 pentru păsări

satsu 冊 pentru cărți

mai 枚 pentru numărarea lucrurilor plate cum ar fi foi de hârtie, bancnote, stofe, cuverturi, pături, farfurii etc

hai 杯 pentru pahare

dai 台 pentru mașini, aparate, televizoare etc.

kai 回 pentru o acțiune repetată, *ikkai* 一回 o dată, *nikai* 二回 de două ori etc.

Numeralul ordinal

Numerele ordinale se formează din numerele de origine chineză, precedate sau nu de particula **dai**, la care se adaugă terminația **banme**.

Ex: *dai ichibanme* 第一番目, *dai nibanme* 第二番目, *dai sanbanme* 第三番目 etc.

Verbul

Toate verbele japoneze, fără excepție, au terminația **u** la forma de dicționar, *genkei* 原形, care nu este *infinitiv* ci o formă de prezent indicativ mai puțin politicoasă.

Conjugarea

Verbele se împart în trei categorii :

1. **verbe de tip I sau tip kaku** 書く *a scrie*, la care pentru a se obține forma de prezent indicativ în – **masu**, **-u** final se schimbă în – i:

forma de dicționar genkei 原型	prezent / viitor genzai/mirai 現在・未来	trecut kako 過去	prezent /viitor negativ genzai/mirai no hitei 現在・未来の否定	trecut negativ kako no hitei 過去の否定
kaku 書く <i>a scrie</i>	kakimasu 書きます	kakimashita 書きました	kakimasen 書きません	kakimasen deshita 書きませんでした

2. **Verbe de tip II sau tip miru**. 見る. La aceste verbe terminația –**ru** este precedată de vocalele **e** sau **i** care rămân neschimbate, iar –**ru** este înlocuit cu –**masu**.

forma de dicționar genkei 原型	prezent / viitor genzai/mirai 現在・未来	trecut kako 過去	prezent /viitor, negativ genzai/mirai no hitei 現在・未来の否定	trecut negativ kako no hitei 過去の否定
miru 見る <i>a vedea</i>	mimasu 見ます	mimashita 見ました	mimasen 見ません	mimasen deshita 見ませんでした

3. **Verbele de tip III sau neregulate** : *kuru* și *suru*

forma de dicționar genkei 原型	prezent / viitor genzai/mirai 現在・未来	trecut kako 過去	prezent /viitor, negativ genzai/mirai no hitei 現在・みらいの否定	trecut negativ kako no hitei 過去の否定
kuru 来る <i>a veni</i>	kimasu 来ます	kimashita 来ました	Kimasen 来ません	kimasen deshita 来ませんでした
suru する <i>a face</i>	shimasu します	shimashita しました	shimasen しません	shimasen deshita しませんでした

Negativul colocvial cu terminația – **nai** la prezent

a. **la verbele de tipul I** se adaugă terminația – **anai**
iku (a merge) – *ikanai*
yomu (a citi) – *yomanai*

vocala **u** se devine **w**

au (a întâlni) – *awanai*
iu (a spune) – *iwanai*

verbele cu terminația **tsu** primesc terminația **tanai**

matsu (a aștepta) – *matanai*

b. **La verbele de de tip II** terminația – **ru** este înlocuită cu – **nai**
Taberu (a mânca) - *tabenai*

c. **Verbele neregulate**

kuru (a veni) – *konai*
suru (a face) – *shinai*

d. în limbajul familiar, negativul verbului *aru* (a fi) este **nai**, iar a verbului *iru* (a fi pentru ființe) este **inai**.

Verbele tranzitive și intransitive

Verbele care cer complement direct și sunt urmate de particula wo を sunt verbe tranzitive, celelalte verbe urmate în general de particula ga が sunt considerate intransitive. În limba japoneză există perechi de verbe tranzitive și intransitive ca de exemplu:

To ga aku 戸が開く ușa este deschisă	To wo akeru 戸を開ける eu deschid ușa
Ie ga tatsu 家が建つ casa este construită	ie wo tateru 家を建てる eu construiesc casa
Kuruma ga tomaru 車が止まる mașina se oprește	kuruma wo tomeru 車を止める eu opresc mașina

Potențialul

Forma potențială indică posibilitatea de a face ceva și se formează astfel:

Tipul verbului	Prezent în - masu	Potențial prezent	Potențial prezent forma de politețe
I	kaku – kakimasu hanasu – hanashimasu matsu - matemasu	kakeru hanaseru materu	kakemasu hanasemasu matemasu
II	taberu-tabemasu okiru - okimasu	taberareru okirareru	
III	kuru - kimasu suru - shimasu	korareru dekiru	

Exemple : Watashi wa nihongo wo hanashimasu – eu vorbesc limba japoneză

Watashi wa nihongo wo hanasemasu – eu pot să vorbesc limba japoneză

Forma verbelor în - te și - ta

Întrucât pentru obținerea formei continue a verbului în **-te** și a formei de trecut în **-ta** au loc aceleași modificări, vor fi prezentate împreună.

Verb	Modificări	Forma – te	Forma de trecut în - ta
kau	u - -tte/tta	Katte	katta
mafsu	tsu -tte/tta	Matte	matta
agaru	ru -tte/tta	Agatte	agatta
hanasu	su -shite/shita	Hanashite	hanashita
isogu	gu -ide/ida	Isoide	isoida
kiku	ku -ite/ita	Kiite	kiita
yobu yomu shinu	u -nde/nda	yonde yonde shinde	yonda yonda shinda
iku	<i>excepție</i>	Itte	itta

Diateza pasivă

Verbele de tip I

-u final este înlocuit cu terminația **-areru**

yomu yomareru

kaku kakareru

Verbele de tip II

-ru final este înlocuit cu terminația **-rareru**

taberu taberareru

miru mirareru

Verbele neregulate

kuru korareru

suru sareru

Notă: la forma de pasiv complementul de agent este însoțit de particula **ni**.

Ex: Haha ni shikararemashita (Am fost certat de mama).

Condiționalul

Condiționalul se poate forma prin:

- adăugarea terminației **-ba** la forma de dicționar a verbului
yomu **yomeba**
- adăugarea terminației **-ra** la forma de trecut simplu.
yomu – yonda(trecut)-**yondara**
- prin adăugarea patriculei **to** după forma de dicționar a verbului.

Cauzativul

Forma cauzativă arată că cineva determină pe altcineva să facă ceva și se formează astfel:

1. Verbele de tip I

Terminația **-u** devine **-aseru**: iku 行く, ikaseru 行かせる

Watashi wa musuko wo kaimono ni ikaseru. L-am pus pe fiul meu să meargă la cumpărături.

Terminația **-u** precedată de o vocală devine **-waseru**: kau **kawaseru**

Watashi wa musume ni piano wo narawasemashita. Am pus-o pe fiica mea să studieze pianul.

2. Verbele de tip II.

Terminația **-ru** devine **-saseru**

3. Verbele neregulate

kuru **kosaseru**

suru **saseru**

Deziderativul

Exprimă o dorință se formează prin adăugarea terminației **-tai** la rădăcina în masu a verbului.

Prezent

iku – **ikitai** aș vrea să merg

Gakko **ni ikitai** desu. Aș vrea să merg la școală

Ocha **ga nomitai** desu. Aș bea un ceai

Verbele intransitive cer particula **ni** iar cele tranzitive **ga**.

Negativ

Ikitaku nai,

nimitaku nai

Trecut

ikitakatta (desu) - am vrut să merg

Pentru a exprima deziderativul la persoana a III-a se adaugă terminația **-tagaru** la rădăcina în **-masu** a verbului.

Sono kodomo wa gakko ni ikitagatte imasu – *copilul vrea să meargă la școală.*

Voliționalul exprimă o intenție și se formează astfel:

- La verbele de tip I vocala finală **-u** este înlocuită cu **-o**

iku	ikō	ikimashō
yomu	yomō	yomimashō

Terminația **-tsu** este înlocuită cu **-tō**

matsu	matō	machimashō
-------	------	------------

- La verbele de tip II terminația **-ru** este înlocuită cu **-yō**

taberu	tabeyō	tabemashō
miru	miyō	mimashō

c. Verbele neregulate

kuru	koyō	kimashō
suru	shiyō	shimashō

În limbajul politicos forma volițională este urmată de expresia **–to omoimasu**

Imperativul

a. La verbele de tip I vocala finală **–u** este înlocuită cu **–e**

kaku	kake
hanasu	hanase
matsu	mate
yasumu	yasume
tsukau	tsukae

b. La verbele de tip II terminația **–ru** este înlocuită cu **–ro**

taberu	tabero
miru	miro

c. Verbele neregulate

suru	shiro
kuru	koi

Verbe ajutătoare

Verbe ajutătoare sau auxiliare se adaugă la forma în **–te** a verbului de conjugat și dau o nouă nuanță, astfel:

- **te iru** acțiunea este continuă
- **te aru** exprimă rezultatul unei acțiuni
- **te shimau** exprimă încheierea unei acțiuni sau regretul că s-a sfârșit
- **te oku** se referă la o acțiune făcută în vederea unei alte acțiuni viitoare
- **te miru** înseamnă a încerca
- **te iku** indică o schimbare care urmează să aibă loc
- **te kuru** indică o schimbare care a avut loc, fie o acțiune care se îndreaptă spre vorbitor.

Formele verbale folosite în limbajul de politețe (keigo)

Limba japoneză este foarte bogată în expresii de politețe atât față de interlocutor, cât și față de persoana la care se face referire. Acestea se formează prin folosirea unui vocabular special sau prin flexiune verbală. Ambele modalități sunt extrem de numeroase și variate fiind imposibilă prezentarea lor în această scurtă introducere. Există trei tipuri de **keigo** : **onorific sonkeigo**(尊敬語), **umul kenjōgo** (謙讓語) și **politicos teineigo**(丁寧語) .

Verbe - a da și a primi : *agemasu, moraimasu, kuremasu, yarimasu, itadakimasu, kudasaimasu*. Aceste verbe se folosesc astfel:

Eu dau șefului o carte	watashi wa buchō ni hon wo agemasu
- prietenului	- tomodachi ni...wo agemasu
- copilului	- kodomo ni...wo yarimasu

Verbul **sashiagemasu** 差し上げます este folosit atunci când vorbitorul are un respect deosebit pentru interlocutor.

Șeful îmi dă o carte	<i>buchō wa watashi ni hon wo kudasaimasu</i>
Prietenul	<i>tomodachi wa watashi ni ...kuremasu</i>
Copilul	<i>kodomo wawatashi ni ... kuremasu</i>

Eu primesc de la șef o carte	watashi wa buchō ni hon wo itadakimasu
de la prieten	watashi wa tomodachi ni... moraimasu
de la copil	watashi wa kodomo ni ... moraimasu

Sonkeigo 尊敬語 Limbajul onorific

Tipul verbului	Prezent (forma standard)	sonkeigo(forma de pasiv)
I	kakimasu a scrie hanashimasu a vorbi	kakaremasu hanasaremasu
II	tabemasu a mânca mimasu a vedea	taberaremasu miraremasu
III	shimasu a face kimasu a veni	saremasu koraremasu

Această formă se aplică la aproape toate verbele cu excepția : **dekimasu, irimasu wakarimasu** și a verbelor potențiale.

Verbe speciale folosite pentru limbajul onorific **sonkeigo**

Prezent (forma standard)	sonkeigo
ikimasu a merge kimasu a veni imasu a fi	irashaimasu
tabemasu a mânca nomimasu a bea	meshiagarimasu
iimasu a spune	osshaimasu
shitte imasu a ști	go-zonji desu
mimasu a vedea	goran ni narimasu
shimasu a face	nasaimasu
kuremasu a da	kudasaimasu

Diferența dintre **sonkeigo** și **teineigo** este determinată de relația dintre vorbitor și interlocutor. **Sonkeigo** arată respectul vorbitorului față de persoana care face acțiunea iar **teineigo** exprimă respectul vorbitorului față de interlocutor.

Sonkeigo : Buchō wa mō o-kaeri narimashitaka ?

Teineigo : Buchō wa mō o-kaeri natta ?

Ambele exemple se traduc prin : Directorul a plecat deja ? Forma **teineigo** arată că între cei doi interlocutori sunt relații apropiate.

Verbe speciale folosite pentru limbajul de modestie(umil) **kenjōgo**

Prezent (forma standard)	Kenjōgo
ikimasu a merge kimasu a veni imasu a fi	mairimasu orimasu
tabemasu a mânca nomimasu a bea moraimasu a primi	itadakimasu
mimasu a vedea	haiken shimasu
iimasu a spune	mōshimasu
shimasu a face	iashimasu
kikimasu a întreba homon shimasu a vizita	ukagaimasu
shitte imasu a ști shirimasen a nu ști	zonjite orimasu zonjimasen

Desigur mai există și limbajul familiar care se folosește între membrii familiei, prieteni și atunci când interlocutorul este o persoană de rang inferior.

A

- abac** *s.n.* soroban そろばん
abajur *s.n.* ranpu no kasa ランプの傘
abandon *s.n.* hōki 放棄, iki 遺棄
abandona *v.t.* hōki suru 放棄する, yameru やめる, akirameru 諦める
abanos *s.m.* kokutan 黒檀
abataj *s.n.* saikutsujō 採掘場
abate *s.m.* sōinchō 僧院長
abate *v.t.* hazureru 外れる, s orasu そらす, magirasu 紛らす
abateru *s.f.* hensa 偏差, henkō 偏向, ihan 違反
abator *s.n.* tosatsujō 屠殺場
abātut *adj.* ikishōchin shita 意気消沈した, fukeiki na 不景気な, rakutan shita 落胆した
abces *s.n.* shisō nōrō 齒槽膿漏, nōyō 膿瘍, haremono 腫れもの
abdica *v.i.* ōi wo yuzuru 王位を譲る, taii suru 退位する
abdomen *s.n.* hara 腹, fukubu 腹部, onaka お腹
abdominal *adj.* hara no 腹の
abecedar *s.n.* shogaku dokuhon 小学読本
aberrant *adj.* ijō na 異常な
aberație *s.f.* ijō 異常, ijō 異状
abia *adv.* 1. yatto やっと 2. karōjite 辛うじて 3. wazuka ni わずかに
abil *adv.* jōzu na 上手な, takumi na 巧みな
abilitate *s.f.* nōryoku 能力, jukuren 熟練
abis *s.n.* shinen 深淵, naraku 奈落
abisal *adj.* shinen na 深淵な
abitir *adv.* chikaratsuyoi 力強い
abject *adv.* iyashii 卑しい
- abjura** *v.t.* chikatte yameru 誓ってやめる
abluțiune *s.f.* misogi 禊
abnegație *s.f.* kokki 克己, kenshin 献身
abominabil *adj.* nikumubeki 憎むべき
abona (a se) *v.r.* kōdoku suru 購読する, yoyaku suru 予約する
abonament *s.n.* kōdoku 購読, yoyaku 予約
aborda *v.t.* hanashikakeru 話し掛ける, wadai ni dasu 話題に出す
abordabil *adj.* chikazukiyasui 近づきやすい
aborigen *s.m.* dochaku 土着, jimoto no hito 地元の人
abraziv *adj.* migakiko 磨き粉
abrevia *v.t.* yōyaku suru 要約する, tanshuku suru 短縮する
abreviere *s.f.* ryakushō 略称, tanshuku 短縮
abroga *v.t.* haishi suru 廃止する
abrogare *s.f.* haishi 廃止
abrupt *adj.* kewashii 険しい, kyū na 急な
abrutiza (a se) *v.t., v.r.* hajjin ni naru 廢人になる
absență *s.f.* rusu 留守, fuzai 不在, kesseki 欠席
absolut *adv.* zettai 絶対
absolvent *s.m.* sotsugyōsei 卒業生
absorbi *v.t., v.r.* kyūshū suru 吸収する, kyūshū sareru 吸収される, torikomu 取り込む
abstinență *s.f.* sessai 節制
abstract *adj.* chūshōteki 抽象的, rironteki 理論的
absurd *adj.* fujōri na 不条理な, bakageta 馬鹿げた, tohō mo nai 途方もない
absurditate *s.f.* fujōri 不条理
abțibild *s.n.* rogo shīru ロゴシール
abține(a se) *v.r.* yameru 止める, tsutsushimu 慎む, hikaeru 控える
abundent *adj.* taryō 多量, hōfu 豊富, yutaka 豊か
abur *s.m.* suijōki 水蒸気, yuge 湯気
aburi *v.r.* kumoru 曇る, iki de kagami ga kumotta 息で鏡が曇った, damasu だます